

Collegial = Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 30. Den 26 Juli 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forslaggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Forgivninger.

Under 11 Juli d. A. er igjennem det danske Cancelli udfærdiget en Forordning, hvorved der i Island besættes en Lands Over-Ret. Dens væsentlige Indhold er følgende: at Hs. Majestæt, i at anstille Undersøgelser over alle de Gjenstande, som vedkomme Rettergangen, med Hensyn til dennes mulige Forkortelse og Lettelse, har befundet, at de nu værende Overdomstoles Indretning i Island ikke fører til dette Maal; deels, fordi disse Retter bestaae af to Instanser, og deels, fordi de itkun holdes een Gang om Aaret: hvoraf følger, at Sagsførelsen, formedels den dermed forbundne Bidsløstighed, bliver baade langvarig og bekostelig for dem, der nødes til at indtale eller forsvare deres Rettigheder ved Dom-

stolene. Til at bortrybde disse Hindringer, og lette disse Byrder for hans kjære og troe islandske Undersaatter, har Allerhøiſtsamme, i Overeensſtemmelse med de Grundſætninger, der ere forkyndte i Lovgivningen af 3 Juni 1796, angaaende Rettens vedbørilige og hurtige Pleie, besluttet, at affkaffe ſaa vel Over-Retten, ſom Laugtingene, og, i deres Sted, at beſtikke en almindelig Lands Over-Ret, ſamt at ordne denne nye Domſtoel ſaaledes, at fornævnte landsfaderlige Piemed ſaa fuldkommelig, ſom muligt, derved kan opnaaes.

Kongens Bud og Forſkrifter desangaaende, ere ſølgende:

1. Kapitel. Angaaende en Lands Over-Rets Stiftelse paa Island, i Over-Rettens og Laugtingenes Sted.

1) Over-Retten og Laugtingene for Island ſkulle være ophævede. I diſſes Sted ſkal der beſtikes en almindelig Over-Ret for det hele Land, hvilken ſkal føre Navn af Lands Over-Ret, og denne ſkal uopholdeligen ordnes og ſættes i Virkſomhed. Saa ſkal og det ved Øreraa holdne Alting være affkaffet.

2) Lands Over-Retten ſkal holdes i Reikevigs Kjøbſted, hvor der er foranſtaltet, at den dertil fornødne Bygning vorder opført; og, indtil denne kan blive færdig, maa Retten holdes enten i den latinſke Skoles, eller Tugthuſets Bygninger.

3) Lands Over-Retten ſkal holdes een Gang hver Uge, fra Marts Maanedes Begyndelſe til Oktober

Maa-

Maanedes Udgang; men i de øvrige Maaneder af Aaret skal den holdes een Gang hver fjortende Dag, med mindre der, i det sidstnævnte Tidrum, skulde forefalde Justits- eller Politi-Sager: i hvilket Tilfælde den ogsaa da skal samles een Dag ugentligen, saalænge nogen saadan offentlig Sag staaer ufluttet. Til den Ende skulle de Tilforordnede boe i Reikevig, hvor Retten holdes, og ingen af Rettens Lemmer maa udelrive fra at møde, uden gyldig Marsag, hvilken skal anføres i Protokollen. Saa skal der og aarligen fra Præsidenten indsendes Beretning til Cancelliet om, hvor mange Sager der, i det forløbne Aar, ere blevne paadømte, samt hvor ofte nogen, i de Tilforordnedes Sted, har været konstitueret til at beklæde Retten.

- 4) Ligesom Norske Lov, i dens I B. 6 K. 21 Art., byder, "at Kongens Befalingsmænd skulle selv, "i egen Person, besøge Landtingene, og tilsee, "at Retten holdes med tilbørlig Respekt."

Saa vil Hs. Majestæt og, i Analogi med dette Lovens Bud, herved udnævne Stiftamtmanden til at være Præsident i Lands Over-Retten. I Følge heraf skal det være hans Pligt, saa ofte hans øvrige Embedesforretninger det tillade, at tage Sæde i Retten, for at paasee, at den holdes med Bærdighed, og at Rettergangs-Politiet føres med Orden og Noiagtighed. Skulde Stiftamtmanden i denne Henseende finde,

de,

de, noget Misbrug at indsnige sig, da bør han paa-
 minde Retten, og især Justitiarius, at samme af-
 fasses og rettes; men, dersom saadan Erindring
 skulde see forgjæves, da skal han desangaaende gjøre
 Indberetning til Kongen selv, igjennem det danske
 Cancelli.

I øvrigt skal Stiftamtmanden ikke tage nogen Deel
 i Sagernes Behandling eller Paakjendelse, men
 samme skal høre til Justitiarius og de øvrige Tilfor-
 ordnedes Afgjørelse, og disse derfor alene staae til An-
 svar for Høiestret.

5) De tilforordnede Dommere i Lands Over-Retten
 skulle være: Justitiarius og 2 Assessorer: saa skal
 der og, i bemældte Ret, være en Justits-Sekretær,
 som fører Protokollen, samt udfærdiger Stevninger
 og Akterne. Disse Embedsmænd lønnes af Kongen,
 hvorimod Laugmandstolden og Rettens-Gebyr (hvilke
 erlægges paa samme Maade, som de hidindtil have
 været betalte til Laugmændene) tilfalder Kongens
 Kasse, og imodtages af Sekretæren, som derover af-
 lægger aarligen Regnskab til Rentekammeret, hvilket
 Regnskab attesteres af Justitiarius. I øvrigt skal
 Sekretæren tegne paa ethvert Dokument, baade med
 Tal og Bogstaver, hvor meget derfor er blevet ham
 betalt.

6) Retten maa ei sættes med et mindre Antal af Asses-
 sorer, end det, i foransorte § bestemte.

Derfor een af disse, formedelst Sygdom, eller andet lovligt Forsald, ikke skulde kunne indfinde sig, da mælder Justitiarius det for Stiftamtmanden, som be- myndiges til, i saadant Tilfælde, at konstituere en lov- kyndig Embedsmand, i den manglende Assessors Sted; hvilken da tager samme Plads i Retten, som den As- sessor, hvis Sted han beklæder.

Paa lige Maade forholdes der, naar nogen af Rettens Lemmer, formedelst saa nær Slægtskab eller Svogerkab med Parterne, som i andet Led, eller af anden lovlig Årsag, er besejet til at vige sit Dom- mersæde.

7) Justitiarius skal (uden Hensigt til Rang, formedelst Karakter eller Titel) have det øverste Sæde i Ret- ten, næst efter Stiftamtmanden. Ellers skal Justitia- riusens Embeds Rang være lige med Assessorernes i Høieste-Ret, og de øvrige Tilforordnede lige med den, som Assessorerne af Over-Hofretten i Norge tilforn have haft.

8) Det skal være Justitiariusens Embeds-Pligt, at foran- stalte alt det Extrajudicielle, som vedkommer Retten. Han skal besørge, at Sagerne opslaaes og foretages i den Orden, Stevningerne ere udtagne. Han skal vaa- ge for, at de ikke unødvendigen opholdes hos Asses- sorerne, naar de gaae om iblandt dem til Votering. Han skal forfatte Dommene efter de fleste Stem- mer, og oplæse dem offentligen for Retten, samt ud-
stede

stede dem, under sin Haand og Rettens Segl. Han skal paasee, at Protokollerne rigtigt føres, og at Akterne udfærdiges med vedborlig Hurtighed. Med eet Ord: han skal bestyre og udføre alt det, som hører til Domstolens indvortes Politi, og besørge alt det, som udkræves, til at vedligeholde Orden, i Hensigt til Rettens Pleie. I øvrigt skal han tage lige Deel med de andre Tilforordnede i Sagernes Behandling og Afgjørelse.

I Justitiariusens Fraværelse forestaaes hans Embed af den øverste Assessor i Retten.

- 9) Lands Over-Rettens Segl skal være Islands Vaaben, med Omkrift: den Kongelige Lands Over-Rets-Segl.

I øvrigt skulle de Breve, som fra Retten sendes til de kongelige Kollegier, eller til Embedsmand, i Sager, som angaae Kongens Tjeneste, og ere forsynede med dette Segl, nyde Portofrihed, imod Justitiariusens meddelende Attester, i Overeensstemmelse med de, for Postvæsenet i Island allerede givne, eller herefter nærmere givende, Forskrifter.

2. Kapitel. Angaaende Lands Over-Rettens Virkefæds, og hvilke de Sager ere, der skulle høre under denne Domstols Afgjørelse.

- 10) Alle de Sager, som tilforn, i Følge Loven og Anordningerne, have været indstevnede til Laugtingene og Over-Retten, skulle herefter, i Tilfælde af Paagklage,

klage, appelleres til Lands Over-Retten, naar Sagen angaaer mere end 2 Rdlr., eller sammes Bærdi, og det skal herefter være forbudet Øvrighederne, ved Resolutioner, eller Dommes Approbationer, at afgjøre private Tvistigheder; men disse skulle altid paafjendes af Retterne, naar Forening imellem Parterne ikke har kunnet være at bevirke ved Forligelses-Kommis-sionerne. Dog maa Stiftamtmanden og Amtmændene, i Politisager, der angaae smaae Forseelser, paalægge de Skyldige Bøder, indtil 2 Rdlrs. Beløb; men, dersom Sagen er af større Bigtighed, henvises den til Politi-Retten, og derfra indankes for Lands Over-Retten, hvor den, ligesom ved første Instantse, behandles summarisk.

II) Kommissariers Domme skulle ligeledes indstevnes til Lands Over-Retten, naar den Summe, om hvilken det tvistes, ikke beløber sig til 200 Lod Sølv, eller sammes Bærd; men, er Sagen saa betydelig, at den, i Følge N. L. i B. 6 Kap. 16 Art., kan indkomme for Høiesteret, da skal den dertil umiddelbart indstevnes.

Saa maae og Klager over Rettens Fornægtelse eller voldsomme Evang indankes lige for Høiesteret, paa det at Hovedsagen ei skal lide ufornødent Ophold.

Dog har den klagende Part Valget, om han heller vil indstevne disse Slags Sager for Lands Over-Retten.

12) Foruden den dømmende Myndighed, til Rettergangs-Tretters Afgjørelse, som i Følge dette Kapitels 10 og 11 §§. er overdragen til Lands Over-Retten, skal denne ogsaa udføre alle andre Forretninger, som hidindtil have været henlagte til Laugmændenes Embeder, saasom: Skjæders og Pantebrevs Tinglysning, Kommissariers Udnævnelse til Indsørsels-Forretninger, med videre, af hvad Navn det end maatte være.

13) De Sager, som ere indstevnede for Over-Retten eller Laugtingene, og ei der blevene paakjendte, naar Lands Over-Retten tager sin Begyndelse, skulle (ester de, ved de forstnævnte Domstole udtagne, Stevninger) udføres og paakjendes ved Lands Over-Retten: og de Laugtings-Domme, der ere affagte, forinden Lands Over-Retten er bleven sat i Virksomhed, skulle, i Tilfælde af Paaanke, indstevnes for denne sidstbenævnte Ret, naar Sagen angaaer mindre, end 200 Lod Sølvts Værd; men, dersom den er større, hører Sagen under Høiesterets umiddelbare Paakjendelse. Det følger ellers af sig selv, at, naar en Assessor af Lands Over-Retten har, som Laugmand, dømt i nogen Sag, der indklages for bemældte Ret, bør han udtræde, og hans Plads beklædes af en anden, som dertil forsti ueres, paa den Maade, der er foreskrevet i denne Forordnings 1 Kap. 6 §. I øvrigt befales, at Stiftamtmanden skal, saasnart denne Forord-

ord.

ordning er kommen ham til Hænde, brage Omsorg for, at den bliver sat i Udførelse inden en Maaned, samt at det bliver kundgjort for alle Undersaatter paa Island, hvilken Dag den, af Kongen stiftede, almindelige Lands Over-Ret tager sin Begyndelse.

(Fortsættelsen følger.)

Under 6 Juni d. A. er, fra den holskeenske Regjering i Glückstadt, og under 20 s. M., fra den schlesvigske Regjering i Gottorff, udstedet et Patent angaaende Forholdelsen af Detentions- og Forslegnings-Penge for de i Fugthuset og Daarekisten i Glückstadt værende Fugthuslemmer og Afssindige, for Hertugdømmene Schlesvig og Holsteen, Herstabet Pinneberg og Grevsstabet Ranzau. Dets Indhold er følgende: at, da de Detentions- og Forslegnings-Penge, som hidtil have fundet Sted for de i Fugthuset og Daarekisten i Glückstadt værende Fugthuslemmer og Afssindige, formedelst den nærværende Dyrhed af alle Levnetsmidler og Fornødenheder, ei længere ere tilstrækkelige, og Institutet, uden deres Forholdelse, ei kan bestaae for Fremtiden; saa har Hs. Majestæt, for at opretholde og understøtte denne Indretning, fundet for godt at befale og fastsatte:

at for Fremtiden skal, fra det andet Kvartal i dette Aar at regne, for enhver Afssindig, som er optagen i denne Daarekiste, betales 50 Rdlr. aarlige Forslegningspenge;

at,

at, fra samme Tid, for ethvert i dette Tugt- og Arbeidshuus værende Lem, skal betales 36 Rdlr. i aarlige Kostpenge, af alle de Distrikter og Kommuner *), som intet aarligt Bidrag give til dette Instituts underholdning;

at de til 36 Rdlr. forhøiede Kostpenge skulle, uden Forskjel af Distrikter, betales af alle Tugthuusslemmer, som underholdes af egen Formue i Tugthuset.

Blandede Efterretninger.

Ved allerhøieste Resolution af 9 d. M., er det bevilget, at af grove ublegede Lærreder, fra 36 Traaer og derunder, i Kvadrat af $\frac{1}{2}$ Tomme, maae, naar de, tilvirkede af fremmed Hør, indføres fra Hertugdømmenes toldpligtige Steder til Rigerne, i den Told, som ved Indførselen til Rigerne erlægges, godtgjøres og fradrages den af Hørren i Hertugdømmene bevistlig erlagte Told, i det Forhold, at 70 Pund saadant Lærred regnes og ansees for at være oparbejdet af 100 Pund raa uheglet Hør. For hvert 70 Pund af det foransorte

Slags

*) I Patentet for Hertugdømmet Schlesvig heder det her med nogen Forandring saaledes: "at denne aarlige Summe skal betales af alle de Distrikter, Kommuner og adelige Godser, som hverken have kontribueret til den schlesvigiske Tugthuussfond, eller, paa det dem gjorte Tilbud, allerede erklæret sig beredvillige til at erlægge det oprindelige Bidrags Triplum til denne Fond.

Slags Læred fradrages altsaa i Tolden her = 38 $\frac{1}{2}$ Skilling.

I Henhold til det, som i Kollegial Tidenden f. A., Side 683, i Anledning af Delinqventen L. C. Brennes Benaadning paa Livet, er meddeelt, troe Udgiverne at fylde Bergchirurgen de Besch, om hvis Obdektions-Attest det chirurgiske Akademi ifølge Hs. Majestæts Befaling er blevet hørt, at bekendtgjøre Resultatet af Akademiets Betænkning herom, af følgende væsentlige Indhold: "Vi ere enige med Bergchirurgen i, at det foregaaende Saar har givet Anledning til den ved Sektionen foresundne betydelige Absces i Hjernen, som har forvoldet Ole Lias Død. Vel var dette Saar af den Besskaffenhed, at det ofte kan være dødeligt; dog haves der mange Exempler paa, at slige Saar kunne blive fuldkomment helbredede: og, da den Syge, Dagen efter at Saaret var anbragt, er bleven transporteret til Hest en heel Miil til Bergstaden; da Trepanationen, som af de Besch var foreslaaet den Syge, og som i alle Henseender havde været nødvendig, ikke er foretagen, formodentligen formedelst Patientens Bægring; da han under de farligste Tilfælde igjen er transporteret til sin Bopæl; da han derefter en heel Maaned har været uden al Tilsyn og Hjælp, og da han desuagtet har levet over 4 Maaned, efter at Saaret var anbragt: saa troer Akademiet, Saaret at have været tilfældigen (relative)

døde.

bødeligt, og holder det for meget sandsynligt, at Saaret under andre Omstændigheder kunde have blevet kureret." Af denne Betænkning har det danske Cancelli, under 12 d. M., tilstillet Overbergshauptmanden en Afskrift, for at meddeles de Besch, for hvem den ansees at være fyldestgørende.

Da Island i meget lang Tid har trængt til en Lov-Forbedring, saa har Hs. Majestæt, paa Cancelliets derom gjorte Forestilling, under 6 Juni d. A., allernaadigst bifaldet, at første Assessor i den islandske Lands Overret, Stephen Stephensen, nøle skal igjennemgaae de nu gjældende islandske Love, og inden 3 Marts Forløb indsende Forslag til en almindelig ny Lov for Landet.

Under 22 Juli d. A. er det tilladt Carl Lehmann af Kjøbenhavn, at lade afbrænde et Fyrværkeri og lade opgaae nogle Lustmaskiner, naar han dertil kan forskaffe sig en beqvem Plads uden for Byen, med Vedkommendes og Politiets Samtykke.

Ved at tillade Vysogden i Rolding, Cancelliraad Diechmann og Vysoged Bluhme i Kjerteminde, efter deres derom gjorte Ansøgninger, at bære den ved kongelig

gelig Resolution, af 4 April sidstleden, for Bysfogderne i Stiftsfæstederne bestemte Uniform, har Hs. Majestæt tillige, under 18 d. M., bemyndiget Cancelliet til, at meddele de Embedsmænd, som udføre Politimester-Embedet og begjære at maatte bære denne Uniform, den hertil fornødne Tilladelse.

Ved Rescript af 3 Januar d. A. er Postmester og Transport-Forvalter Bøegh, i Marø Sund, i Hertugdømmet Schlesvig, forundt Tilladelse til, for Befordringen over det lille Belt fra Marø Sund til Assens, at tage for Fremtiden følgende forhojede Færgetaxt, nemlig:

- 1) Med en Smaffe om Sommeren, istedet for hid-
til 2 Rdlr. 24 Sk., nu " 2 Rdl. 64 Sk.
- 2) Med en dito om Vinteren, istedet
for 2 Rdl. 64 Sk. " 3 Rdl. 48 Sk.
- 3) Med en Baad om Sommeren,
istedet for 1 Rdl. 32 Sk. " 1 Rdl. 64 Sk.
- 4) Med en dito om Vinteren, istedet
for 1 Rdl. 64 Sk. " 2 Rdl. 32 Sk.
- 5) For en privat Estafette om Som-
meren, istedet for 2 Rdl. " 3 Rdl.
- 6) For en dito om Vinteren, istedet
for 2 Rdl. " 4 Rdl.

Da nu Transport-Forvalteren i Assens, Mals-
ler,

ler, har ansøgt om, at en lige Forhøielse maatte tilstaaes ham, eftersom de samme Grunde, hvorefter Boegh er forundt denne Forhøielse, ogsaa tale for ham, og den hidtil gjældende Tægt, der ved Forordningen af 29 April 1684 er fastsat lige for begge Færgestede, aldeles ikke er passende med nærværende Tidens høie Priser paa alle Nødvendigheder: saa er det, i den Anledning, ved Reskript til Stiftamtmanden over Jyens Stift, under 25 d. M., tilladt, at Transport-Forvalter Møller i Assens maa erholde en lige Forhøielse i Færgetækten, for Befordringen over det lille Velt, fra Assens til Narsund, som Transport-Forvalter Boegh i Narsund er tilstaaet ved forbemældte Reskript, af 3 Januar sidstleden.

Efter de over Radir fra Tanger indløbne officielle Beretninger, dat. 8 Juni sidstleden, forarsager Pesten paa det sidste Sted en skrækkelig Ødelæggelse. Tallet paa dem, der sammensteds døe af denne Sygdom, er dagligen fra 15 til 18, og i Teruan døe dagligen deraf 45 til 50 Mennesker; men i det indre af Landet synes den næsten at have ophørt. De Spanske vedblive at iagttage de strengeste Forsigtigheds-Regler, for at afværge al Kommunikation, saavel med de besængte Steder, som med Gibraltar, og paa dette sidste Sted tillades det intet morisk Skib, fra noget Sted i Barbariet,

at

at ankre. En Mængde smaae Fartøier ere dog nyelig
gen dersfra affendte, under Beskyttelse af en engelsk Brans-
der, for at bringe Ører fra Dram.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Hesselager Sog-
nekald i Fyen, 370 Rdlr.; Byssriver. Embedet i This-
ted, og Herredsskriver. Embedet i Hillerslev og Hund-
borg Herreder under Thisted Amt.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 11 Juli er
Laugmanden i den nordre og vestre Deel af Island, Ju-
stitsraad M. Stephensen, beskikket til Justitiarius;
Vice-Laugmand S. Stephensen til første Assessor (dog
ansees han ikkun som surnumerær, saalænge hans Bro-
der, fornævnte Justitsraad Stephensen er Justitiarius,
og møder ikke i Retten, undtagen i dennes Forfald);
Vice-Laugmanden i den søndre og østre Deel af Island,
B. J. Grøndal, og Sysselmanen i Hunavatus Sys-
sel, J. Einarsen, til Assessorer, samt Vice-Notarius
B. Stephensen til Sekretær, samtlige ved den islandske
Lands Over-Ret; Rand. Theol. H. Christensen konfir-
meret

meret til residierende Kapellan for Dalum og Sanderum Menigheder i Syen; Sognepræsten for Rådsted Menighed i Lolland, F. C. Krag, efter Ansøgning, i Naade entlediget med Pension.

Under Generalitetet: Den 18 Juli. Ved Ingeniør-Korpsen ere ansatte som Dessinatorer resp. i Danmark og Norge: Fændrik à la suite v. Wetlesen af 1ste aggershusiske Infanteri-Regiment, og Kornet à la suite v. Ramm af det oplandske Dragon-Regiment; Dessinatøren i Holsteen, v. Prangen, forundt Fændriks Karakter af Infanteriet, samt H. v. Hoff udnævnt til Dessinator à la suite ved Korpsen. Ved Husar-Regimentet er karakteriseret Ritmester v. Wegener befuldmægtiget til Second-Ritmester; Sec. Lieutenant v. Kleist til Prem. Lieutenant; Kornet v. Arnken til Sec. Lieutenant, og Kornet à la suite v. Corvinus til virkelig Kornet.

Under General-Toldkammeret: Den 16 Juli er Sec. Lieutenant ved de vestindiske Tropper, C. Benzou, i Naade og efter Ansøgning, afskediget, med Tilfaldelse at bære Armeens Uniform og Feldttegn, og Reformer-Officer L. Petersen befuldmægtiget til yngst Sec. Lieutenant ved det vestindiske Infanteri.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.